Tarih Ö?retiminde Kad?n?n Yerine ?li?kin Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Tarih Ö?retiminde Kad?n?n Yerine ?li?kin Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31378

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Tarih Ö?retiminde Kad?n?n Yerine ?li?kin Tutum Ölçe?i, Meliha Köse taraf?ndan 2011 y?l?nda haz?rlanan doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmi? bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, ö?rencilerin ve ilgili payda?lar?n tarih dersleri ve ders kitaplar? içeri?inde kad?nlar?n rollerine, ba?ar?lar?na ve genel olarak kad?n imaj?n?n temsiline yönelik sahip olduklar? duygusal, bili?sel ve davran??sal e?ilimleri belirlemeyi amaçlamaktad?r. Geli?tirme süreci, kapsaml? bir ön uygulama çal??mas?n? takiben, geçerlik ve güvenirlik analizleri ile desteklenmi?tir. Ölçek, tarih e?itiminde **toplumsal cinsiyet** dengesinin ve kad?nlar?n tarihsel görünürlü?ünün önemine dair tutumlar? ölçmek için tasarlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Tarih ö?retimi, **kad?n imaj?**, tutum ölçe?i, kad?n tarihi, e?itim, toplumsal cinsiyet, psikometrik, ölçek geli?tirme.

Yazarlar

Meliha Köse

Amaç

Ölçe?in temel amac?, tarih ö?retim süreçlerinde ve materyallerinde (özellikle ders kitaplar?nda) kad?nlar?n temsiliyetine dair mevcut tutumlar? nicel olarak ölçmektir. Bu tutumlar, kad?n ?ahsiyetlerin tarih derslerinde anlat?lmas?n?n gereklili?i ve tarihsel anlat?daki kad?nlar?n yerine ili?kin görü?leri kapsamaktad?r.

Ölçek, tarih e?itiminde **feminizm** ve toplumsal cinsiyet e?itli?i perspektiflerinin ne ölçüde kabul gördü?ünü veya reddedildi?ini ortaya koyarak, müfredat geli?tirme ve ö?retmen e?itimi alanlar?nda yol gösterici veriler sunmay? hedeflemektedir.

Yap?

Ölçek, kat?l?mc?lar?n tarih ö?retiminde kad?nlar?n görünürlü?üne ve rolüne yönelik genel e?ilimlerini ölçen tek faktörlü bir yap?ya sahiptir. Orijinal çal??mada, iki ana tutum alan? belirlenmi?tir:

Kad?n Tarihine ?li?kin Tutumlar: Kad?n ?ahsiyetlerin tarih derslerinde anlat?lmas?n?n kat?l?mc?lar üzerindeki etkisi ve bu konuya verilen de?er.

Tarih Ö?retiminde Kad?n?n Yerine ?li?kin Genel Tutumlar: Tarih ders kitaplar?nda kad?nlara

ARABPSYCHOLOGY.COM

yer verilip verilmemesi gerekti?i gibi temel inançlara odaklanma.

Yap?lan Faktör Analizi sonucunda, ölçek maddelerinin büyük oranda tek bir faktör alt?nda topland??? görülmü?tür. Bu durum, ölçe?in tutumun tek boyutlu ve bütünle?ik bir yap?s?n? ölçtü?ünü göstermektedir.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, 21 maddeden olu?an nihai forma uygulanan aç?mlay?c? Faktör Analizi ile test edilmi?tir.

KMO De?eri: Örneklem yeterlili?ini gösteren Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) de?eri 0.892 olarak hesaplanm??t?r. Bu de?er, verilerin faktör analizi için son derece uygun oldu?unu göstermektedir.

Bartlett'in Küresellik Testi: Uygulanan Bartlett'in küresellik testi (Sig. = 0.000) anlaml? bulunmu?; bu da verilerin faktörle?tirilmeye uygun oldu?unu kan?tlam??t?r.

Aç?klanan Varyans: Analiz sonucunda, öz de?eri 1'den büyük olan tek bir faktör ortaya ç?km??t?r. Bu tek faktör, ölçe?e ili?kin varyans?n %64.247'sini aç?klamaktad?r. Bu yüksek oran, ölçe?in yap?sal geçerli?inin güçlü oldu?unu ve ölçülmek istenen yap?n?n (kad?n?n tarih ö?retimindeki yerine ili?kin tutum) büyük ço?unlu?unun bu tek faktörle temsil edildi?ini göstermektedir.

Güvenirlik

Güvenirlik çal??malar?, ölçe?in tutarl?l???n? sa?lamak amac?yla hem ön uygulama hem de as?l uygulama a?amalar?nda gerçekle?tirilmi?tir.

Ön uygulama anketi, ara?t?rma kapsam? d???nda tutulan 100 ö?renciye uygulanm??t?r. Ba?lang?çta 25 madde içeren bu anketin güvenirlik katsay?s? (Cronbach Alpha) 0.792 olarak hesaplanm??t?r. Madde toplam korelasyonlar? 0.46 ile 0.77 aras?nda de?i?mi?tir.

Madde analizi sonucunda, madde toplam korelasyonu 0.30'un alt?nda kalan dört madde ölçekten ç?kar?lm??t?r. Bu eleme sonucunda, 21 maddeden olu?an nihai uygulama arac? olu?turulmu?tur. 21 maddelik bu son formun güvenirlik katsay?s?, yüksek bir iç tutarl?l??? i?aret eden 0.862 olarak hesaplanm??t?r. Bu de?er, ölçe?in güvenilir bir ölçüm arac? oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Faktör Analizi

Tarih Ö?retiminde Kad?n?n Yerine ?li?kin Tutum Ölçe?i'nin yap?sal özelliklerini belirlemek amac?yla 21 maddelik nihai forma Faktör Analizi uygulanm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Analiz, örneklem büyüklü?ünün uygunlu?unu gösteren **KMO** de?erinin 0.892 ve veri matrisinin faktör analizine uygunlu?unu gösteren **Bartlett'in küresellik testi** sonucunun istatistiksel olarak anlaml? (Sig. = 0.000) ç?kmas?yla desteklenmi?tir.

Analize kat?lan 21 de?i?kenin, öz de?eri 1'den büyük olan tek bir faktör alt?nda topland??? belirlenmi?tir. Bu tek faktör, toplam varyans?n %64.247'sini aç?klamaktad?r. Bu bulgu, ölçe?in **monodimensiyonel** (tek boyutlu) bir yap?y? ba?ar?yla ölçtü?ünü ve maddelerin yüksek düzeyde birbiriyle ili?kili oldu?unu göstermektedir.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Tutum Ölçe?i)

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i

Derecelendirme: 1= Hiç kat?lm?yorum - 5= Tamamen kat?l?yorum

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?renciler (Doktora tezinde uygulama yap?lan hedef kitle)

Ya? Grubu: Üniversite veya lise ö?rencileri (Tezin ba?lam?ndan ç?kar?lm??t?r)

Popülasyon Detaylar?: Ön uygulama a?amas?nda 100 ö?renci kullan?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Öz bildirim anketi yöntemi kullan?lm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Tarih ö?retimi, **kad?n imaj?**, tutum, güvenirlik, geçerlik, Cronbach Alpha, KMO, Gazi Üniversitesi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Meliha Köse

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Sa?lanmam??t?r

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: melihakose@gazi.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Gazi Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, Türkiye (Tez Ba?lam?)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Meliha Köse'nin 2011 y?l?nda tamamlad??? doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in ticari kullan?m? veya yeniden üretimi için yazar?ndan izin al?nmas? gerekmektedir.

Test Y?l?: 2011

Ücret: Doktora tezi kapsam?nda geli?tirildi?i için akademik kullan?mda genellikle ücretsizdir, ancak yazarla ileti?im kurulmas? önerilir.

Bu ölçe?in orijinal PDF belgesine a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: tarih-ogretiminde-kadinin-yerine-iliskin-tutum-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Köse, M. (2011). *Tarih ö?retiminde kad?n imaj?n?n yeniden in?as?* (Doktora tezi). Gazi Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Ulusal Tez Merkezi Tezi Ba?lant?s?: tez.yok.gov.tr

Yazar ?leti?im Bilgisi: melihakose@gazi.edu.tr

Tarih Ö?retiminde Kad?n?n Yerine ?li?kin Tutum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Kad?n tarihine ili?kin tutumlar (21 m): Kad?n ?ahsiyetlerin tarih derslerinde anlat?lmas? beni mutlu eder.

Tarih ö?retiminde kad?n?n yerine ili?kin tutumlar (3 m): Tarih ders kitaplar?nda kad?nlara yer verilmeli midir?

Tarih ö?retiminde kad?n?n yerine ili?kin tutumlar?na yönelik görü?lerinin, ö?rencilerin anne e?itimine göre anlaml? bir farkl?l?k gösterip göstermedi?i : Tarih ders kitaplar?nda kad?nlara yer verilmeli midir?

ARABPSYCHOLOGY.COM